

Громадське об'єднання «ВЕКТОР ПОШУКУ»

**Збірник статей учасників десятої всеукраїнської
практично-пізнавальної конференції**

"НАУКОВА ДУМКА СУЧАСНОСТІ І МАЙБУТЬОГО"

Дніпро, 2017

ЗМІСТ

Галузь «Педагогіка»:

Безкоровайна Л.В., ВИВЧЕННЯ ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА	3
Федорук О.Н., РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	7
Остапчук А.В. СІМ КРОКІВ ДО ВЛАСНОГО МАЙСТЕР-КЛАСУ	10
Романюк Н.С., Сорочинська О.А. СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ДО ПОЗАКЛАСНОЇ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	15
Матіяш В.В. ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІЧНОГО КРЕЗНАВСТВА	19
Редчиць Н.М., ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА	22

Галузь «Маркетинг»:

Osmanowa O .B., Pavlovska L.D., Kuznyetsova A.V. ORGANIZATION OF MARKETING ACTIVITIES OF THE PUBLIC JOINT-STOCK COMPANY COMMERCIAL BANK «Privatbank»	29
Османова О.Б., Павловська Л. Д., ОРГАНІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГУ У ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»	32
Недірова З. А., Павловська Л. Д.. МАРКЕТИНГОВА ПОЛІТИКА КОМУНІКАЦІЙ ПАТ КБ ПРИВАТБАНК	34

Галузь «Методика навчання і виховання»:

Барило С.Б., МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	37
--	----

Галузь «Технічні науки»:

Бергер Є.Е., ПИТАННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ПЕРЕРОБКИ ВТОРИННИХ ВІДХОДІВ	40
--	----

Галузь «Образотворче мистецтво»:

Малік Т.В. ЛІТОГРАФІЯ: ІНСТРУМЕНТИ І ВИДИ ТЕХНІК	43
Тіткова М.В. ХУДОЖНЬО – КОНСТРУКТИВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ОРІГАМІ ТА КІРІГАМІ, ЯК ОДНОГО ІЗ РІЗНОВИДІВ ТЕХНІКИ ОРІГАМІ	45

МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Барило Світлана Богданівна

*доцент, кандидат педагогічних наук
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
місто Івано-Франківськ*

Музичне виховання – один з основних засобів розвитку природних здібностей і нахилів, духовних потреб та естетичних уподобань учнів молодшого шкільного віку. Важливу роль у розвитку музичних здібностей школярів відіграють музично-дидактичні ігри, які є ефективним методом активізації розумових здібностей, розвитку логічного мислення, допитливості, кмітливості. Використання дидактичних ігор на уроках музичного мистецтва у початковій школі виховує інтерес до музичного мистецтва, пробуджує творчу фантазію, уяву, увагу, розвиває музичні здібності школярів, прагнення до знань.

***Ключові слова:** музичне виховання, урок музичного мистецтва, молодші школярі, музично-дидактичні ігри, вчитель музики, музичні здібності.*

Дитячу гру як засіб ефективного педагогічного впливу на формування розумових, моральних, естетичних цінностей дітей молодшого шкільного віку визнано багатьма відомими педагогами та музикантами минулого й сучасності (О. Апраксина, Л. Дмитрієва, М. Монтесорі, Е. Печерська, О. Ростовський, С. Русова, В. Сухомлинський та ін.).

Серед багатьох різновидів дитячих ігор слід виділити музично-дидактичні, які збагачують школярів новими враженнями, виховують у них ініціативу, самостійність, творчість, спрямовані, насамперед, на розвиток музичних здібностей (відчуття ритму, ладу, музичної пам'яті, вміння розрізняти звуки по висоті, тривалості тощо).

Музично-дидактичні ігри – це засіб активізації мислення, розумових і творчих здібностей молодших школярів. Їх доцільно використовувати на уроках музичного мистецтва при повторенні й закріпленні навчального матеріалу, перевірці знань. Залежно від віку учнів, рівня їх музичного розвитку, мети уроку та складності завдань, вони можуть бути розв'язані школярами самостійно або з допомогою вчителя. Перевагу треба надавати таким іграм, які передбачають участь у них більшості дітей класу, швидко відповідь, зосередження довільної уваги [2, с. 88].

Основне призначення музично-дидактичних ігор – розвиток у школярів музичних здібностей (відчуття ритму, тембрового, динамічного, висотного, ритмічного слуху, музичної пам'яті тощо), у доступній ігровій формі допомогти їм розібратися в елементарній музичній грамоті, спонукати до самостійної діяльності із застосуванням знань, отриманих на уроці музичного мистецтва.

Дидактичні ігри можуть бути організовані суто у словесній формі (ігри-загадки, вправи, завдання), у сполученні слів та практичних дій, у поєднанні слова і наочності (портрети композиторів, малюнки), слова й реальних предметів (роздаткового матеріалу, музичних інструментів). Для виконання гри слід відводити не більше 3-5 хвилин на уроці.

Структурні складові дидактичної гри – це дидактичне завдання, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри, підбиття підсумків.

Перед проведенням дидактичної гри з учнями молодшого шкільного віку необхідно ознайомити їх із загальними правилами, які визначають способи дій, їх послідовність, вимоги до поведінки учасників, регулюють взаємини між гравцями, сприяють вихованню наполегливості, чесності, кмітливості.

У музично-дидактичних іграх іноді присутній сюжет, який має другорядне значення і виступає як необов'язковий компонент. На перший план виходять дидактична й ігрова задача, правила, ігрові дії на основі виконання певних розумових операцій (аналізу, синтезу, порівняння), а також результат і дидактично-ігровий матеріал.

Ігри, які застосовуються під час хорового співу, допомагають учням співати виразно, чисто, вчать правильно брати дихання, утримувати його до кінця фрази або музичного речення, розвивають такі музичні здібності як музичний слух, музичну пам'ять, а також вокально-хорові навички

У процесі слухання музики музично-дидактичні ігри використовуються з метою кращого розуміння музичного твору, його образу, засобів музичної виразності, а також розвивають у школярів емоційне ставлення до музики, відчуття ритму, звуковисотності, ладу та інші музичні здібності.

Для розвитку відчуття ритму, наприклад, у першому класі можна запропонувати музично-дидактичну гру «Визнач за ритмом», «Повтори». Корисною є гра «Яка музика?», в якій учні визначають вокальну й інструментальну музику, звучання різних інструментів (фортепіано, скрипки, флейти та ін.)

У процесі засвоєння музичної грамоти корисно використовувати музично-дидактичні ігри для засвоєння елементарних відомостей про музику, уміння розрізнати висоту, тривалість звучання, закріплення знань про нотний стан, знаки альтерації, темп, тембр, динаміку, музичні жанри, наприклад «Нотне лото», «Нотна грамота» та ін. Дані ігри добре розвивають музично-сенсорні здібності дітей, а також закріплюють знання з музичної грамоти.

Музично-дидактичні ігри умовно можна розділити на такі три групи:

1. Ігри, що дають школярам уявлення про характер музики (весела-сумна), музичних жанрів (пісня, танець, марш).
2. Ігри, в змісті яких дається уявлення про зміст музики та музичні образи.
3. Ігри, що формують в школярів уявлення про засоби музичної виразності.

Так, відома вчена Е. Печерська рекомендує використовувати на уроці музичного мистецтва такі ігри: «Звучи, наша пісенько!», «Чую дзвін та не знаю, де він?», «Учитель-диригент», «Музичне інтерв'ю», «Музичний оглядач» та ін. [3].

Зазначимо, що музично-дидактична гра повинна відповідати певним вимогам: у ній мають пропонуватися вправи, корисні для розумового і музично-творчого розвитку учнів; обов'язкова наявність захоплюючої задачі, розв'язання якої потребує розумових зусиль, подолання труднощів.

На уроках музичного мистецтва в початковій школі для розвитку музичних здібностей ми рекомендуємо використовувати музично-дидактичні ігри:

- для розвитку музичного слуху, відчуття ритму, тембру, емоційного відгуку на музику («Ритмічна естафета», «Ритмічне коло», «Ланцюжок», «Маленький композитор», «Відгадаймо», «Сонце-хмара», «Динамічний компас», «Веселі дзвіночки», «Веселий оркестр», «Хто співає?»);
- для розвитку музичної пам'яті («Розшифруй мелодію», «Музична математика», «Музичне лото», «Знайди помилку», «Найближчі сусіди», «Музична галерея», «Музичний зоопарк»);
- для засвоєння знань про музичне мистецтво, засоби музичної виразності («Музичні терміни», «Концерт-маскарад», «Намалюй музику», «Музичний калейдоскоп», «Подорож пісенним океаном»).

Музично-дидактичні ігри завжди вимагають від учнів слухової зосередженості, уваги, певних розумових зусиль, самостійності, ініціативи. При проведенні дидактичної гри слід пам'ятати про музичний супровід, який має відповідати меті і завданням гри. Це, насамперед, музичні твори відомих зарубіжних та українських композиторів, а також народний дитячий музичний фольклор.

Таким чином, використання музично-дидактичних ігор на уроках музичного мистецтва в початковій школі дозволяє школярам покращувати знання, формувати інтерес до музичного мистецтва, розвивати музично-творчі здібності. Дидактичний матеріал таких ігор відрізняється від інших тим, що в його основі лежать завдання розвитку музичного сприйняття та музичних здібностей. Ігрова дія повинна допомогти учням в цікавій для них формі почути, розрізнити, порівняти певні властивості музики. Зайва рухливість, змагання у спритності, що є цікавими для школярів, мають бути помірними.

Ігри з дітьми молодшого шкільного віку важливо проводити систематично й цілеспрямовано на кожному уроці музичного мистецтва, особливо в першому класі, починаючи з елементарних

ігрових ситуацій, поступово ускладнюючи й урізноманітнюючи їх у міру нагромадження в учнів знань, вироблення вмінь і навичок, засвоєння правил гри, розвитку пам'яті, виховання кмітливості, самостійності, наполегливості тощо. Захопившись грою, учні не усвідомлюють, що вчать, пізнають, запам'ятовують нове, поповнюють запас уявлень про музичне мистецтво, розвивають творчість, музичні здібності, увагу, уяву, пам'ять, прагнення до знань. Окрім того, в процесі музично-дидактичної гри виробляється звичка зосереджуватися, думати, згадувати, працювати самостійно.

Література:

1. Борщ О. Ігротека у допомогу вчителю музики (100 дидактичних ігор) / О. Борщ // Початкова школа. – 2010. – № 7. – С. 38-43.
2. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2005. – С.86-88.
- 3 Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник / Е. П. Печерська. – Київ: Либідь, 2001. – 272 с.

Галузь «Технічні науки»:

ПИТАННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ПЕРЕРОБКИ ВТОРИННИХ ВІДХОДІВ

Бергер Євген Емільович

доцент, кандидат технічних наук

Херсонський національний технічний університет,

Україна, Херсон

Анотація: задача даної роботи - дослідження і вибір обладнання та оптимальних технологічних режимів виробництва активованого вугілля з костриці льону. Розглянуто виробництво вугілля методом киплячого шару.

Ключові слова: активоване вугілля, псевдозжижений шар, аеродинамічні характеристики.

Одним з ефективних інструментів вирішення проблем ресурсозбереження є формування виробничого механізму, спрямованого на раціональне й ефективне використання вторинних ресурсів.

Одним із багатьох напрямків переробки відходів текстильної сировини є виробництво активованого вугілля з костриці льону. З відомих методів активації безсумнівно становить інтерес метод киплячого (псевдозжиженого) шару. Псевдозжижений шар має деякі властивості